

Näin luot turvalliset puitteet SUP-lautailulle

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) ja Suomen SUP-liiton ohjeita
hyvistä käytännöistä SUP-kurssi- ja retkijärjestäjille sekä välinevuoraamoille

Huomioon otettavia asioita

Turvallinen SUP-lautailu edellyttää, että vallitsevia olosuhteita kunnioitetaan, välineet ovat asianmukaiset ja tunnistetaan oma taitotas. Lisäksi otetaan huomioon muut vesilläliikkujat. Palveluntarjoajan on määritettävä olosuhteet, jolloin palvelua on turvallista tarjota. Olosuhteiden arvioinnissa on otettava huomioon:

Veden lämpötila

Valoisuus ja auringon vaikutus

(esim. voimakas UV-säteily, nestehukan riski, pimeys)

Säätila ja sääennuste

(esim. ukkonen, kova tuuli, tuulen suunta, mahdolliset äkilliset säätilan muutokset)

Muut vesilläliikkujat

(esim. veneväylät, uimarannat, satama-alueet)

Virtaava vesi

Mahdolliset varoalueet

(esim. matalat rantavedet, vedenalaiset kivet ja muut esteet, puolustusvoimien harjoitus- ja varoalueet)

Aallokko

Varusteet

Varusteiden tulee olla olosuhteisiin sopivia ja turvallisia. Ilmatäytteisiä lautoja käytettäessä täyttöasteen tulee olla valmistajan suosituksen mukainen. SUP-lautailijan on oltava kiinni laudassa karkuremmillä. Palveluntarjoajan tulee tarjota asiakkaille kelluntaliivejä, pelastusliivejä tai vastaavia kelluntapukineita.

Veden ollessa kylmää, tai olosuhteiden ollessa muutoin haastavat, kelluntapukine on oltava puettuna. Kylmän veden vaaroja arvioitaessa on huomioitava hypotermian vaara: kylmä vesi jäähdyttää huomattavasti nopeammin kuin vastaavan lämpöinen ilma. Märkäpuku tai kuivapuku ja kylmään veteen sopivat jalkineet ovat hyvä suoja kylmällä säällä melottaessa.

Koskimelonnassa käytetään kypärää ja pikalukollista vyötärölle kiinnitettävää karkuremmiä. Mikäli melotaan pimeällä, palveluntarjoajalla tulee tarjota asiakkailleen valaistus (esim. otsalamppu).

Palveluntarjoajalla tulee olla käytettävissä välineet ensiapua ja pelastamista varten toimipaikan sijainnin ja sen riskitekijöiden mukaan (esim. vene/muu pelastamiseen soveltuva väline). Opastetuilla retkillä oppaalla tulee olla mukanaan riittävä varustus erityistilanteisiin (esim. ensiapulaukku).

Palveluntarjoajan on seurattava varusteiden kuntoa ja varmistettava niiden kunnan säilyminen käyttökerrojen välillä sekä käytössä omalla toimipaikalla että etävuokrauksessa. Asiakkaan on ilmoitettava puutteista ja rikkoontumisista palveluntarjoajalle.

Perusvarustus

lauta

mela

karkuremmi

kelluntapukine

Kylmissä olosuhteissa

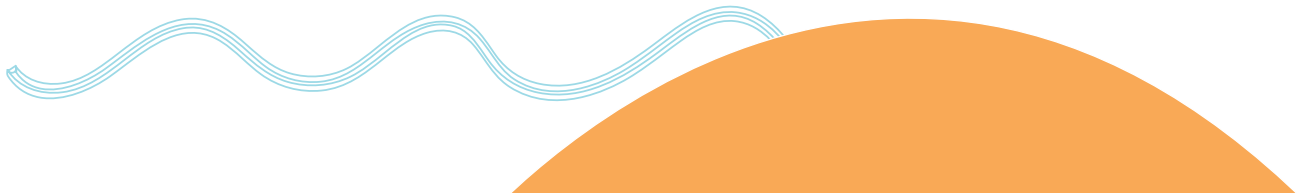
kuivapuku tai märkäpuku

jalkineet
(esim. neopreenitossut)

Koskimelonnassa

kypärä

pikalukollinen karkuremmi
vyötärökiinnityksellä

Asiakkaan ohjeistaminen

Palveluntarjoajan on perehdytettävä asiakas palvelun turvalliseen käyttöön. Oikean melontatekniikan lisäksi asiakkaille on kerrottava oleelliset tiedot paikallisesta vesistöstä vaaranpaikkoineen, suositeltavat melontareitit, mahdolliset kielletyt vesialueet ja vedenalaiset esteet, sekä opastettava asiakas huomioimaan muu vesiliikenne. Ohjeistuksessa voi käyttää apuna esimerkiksi vesialueen karttaa.

Poikkeavissa sää-/aallokko-olosuhteissa palveluntarjoaja voi määrittää alueen, jonka ulkopuolelle ei tule mennä. Myös melontatekniikan ohjeistaminen olosuhteet huomioiden on tärkeää, esim. rohkaiseminen tarvittaessa melomiseen polviltaan tai hyvien käytänteiden opastaminen aallokon suuntaisesti melomiseen. Asiakas kannattaa ohjata aloittamaan melominen vastatuuleen ja palaamaan myötäiseen, jotta paluumatkalle säilyy voimia.

SUP-lautailijan on oltava uimataitoinen Pohjoismaisen uimataidon määritelmän mukaan. Uimataidon toteamiseen riittää asiakkaan oma ilmoitus.

Asiakas on perehdytettävä onnettomuus- tai muita poikkeustilanteita varten (esimerkiksi väsymys, eksyminen, melan katkeaminen, laudalla kaatuminen ja sille takaisin nouseminen). Asiakkaan puhelimen tarve on määriteltävä erikseen. Mikäli puhelin otetaan mukaan, on se pakattava vesitiiviiseen pussiin. Yhteydenottamista ja mahdollisia ongelmatilanteita varten on hyvä sopia tilanteeseen sopivin keino (esim. sovittu hätämerkki, palveluntarjoajaan puhelimitse yhteyden ottaminen, jos tapahtuu onnettomuus/eksyminen tai palaaminen rantaan viivästyy ja pidemmällä melontarekillä myös yhteyden ottaminen hätänumeroon/meripelastuskeskukseen)

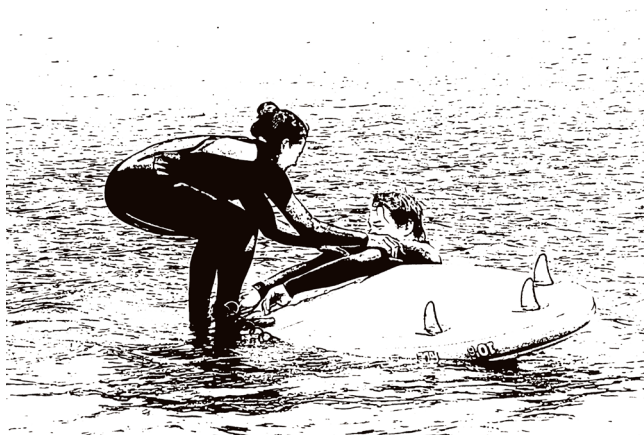
Myös opastetuilla retkillä oppaan ja asiakkaiden kommunikointi sekä vesilläliikkumisen käytännöt tulee käydä läpi etukäteen. SUP-lautoja vuokrattaessa etäkäyttöön asiakkaan ohjeistus on mahdollista antaa välineiden mukana tai puhelimitse.

Osa perehdytyksestä voidaan tehdä esimerkiksi palveluntarjoajan verkkosivuilla varausjärjestelmän yhteydessä tai toimipisteellä esitietolomakkeella. Samalla, palvelun turvallisen toteutuksen varmistamiseksi, asiakkaalta on mahdollisuus kysyä tarvittavia ennakkotietoja, esimerkiksi uimataittoa, pituutta, painoa tai aikaisempaa kokemusta SUP-lautailusta. Asiakasta voidaan pyytää allekirjoittamaan lomake, jolla pyritään vahvistamaan ohjeistuksen ymmärrys ja sitoutuminen noudattaa sääntöjä.

Turvallisuus ja pelastamisvalmius

Palveluntarjoajalla tulee olla valmius pelastamiseen omassa toimintaympäristössään. Hyvä lähtökohta on, että palveluntarjoaja voi hakea asiakkaat rantaan tilanteissa, joissa asiakkaat eivät kykene palaamaan omatoimisesti. Tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi väsyminen tai eksyminen. Palveluntarjoajalla

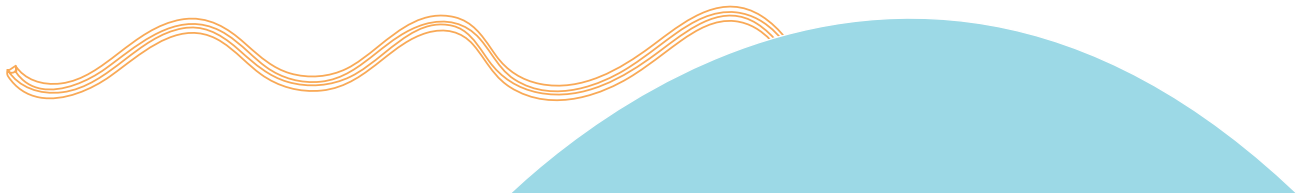
tulee olla myös valmius ja taito ensiapuun sekä vesipelastukseen. Henkilökunnan on hyvä harjoitella pelastustilanteita etukäteen. Opastetuilla retkillä ja oman toimipaikan ulkopuolella toimiessa oppaalla on vastuu asiakkaistaan, ja hänellä tulee olla taito toimia erityistilanteissa.

Yksi SUP-lautailun vesipelastamisen perustaidoista on veden varaan joutuneen auttaminen ympäri käännettyä lautaa hyödyntäen. Henkilö siirretään kainaloidensa varaan ympäri olevan laudan reunalle ja laudan vastakkaiselta puolelta henkilön käsistä vetämällä sekä kääntäjän omaa painoa hyödyntäen lauta keikautetaan takaisin oikein päin, jolloin pelastettava päätyy oikein päin olevan laudan päälle makaamaan.

Muut vesilläliikkujat

Kukaan vesilläliikkuja ei saa häiritä muiden vesillä liikkumista (vesiliikennelaki 463/1996 5 §). Jokaisen vesilläliikkujan tulee tehdä vesillä kaikki voitavansa yhteentörmäyksen välttämiseksi (kansainväliset meriteiden säännöt). SUP-lautailijan tulee olla tietoinen muusta vesiliikenteestä, ja pysyttävä mahdollisuuksien mukaan poissa veneväyliltä ja satama-alueilta.

Muun vesiliikenteen huomiointi korostuu melottaessa ryhmänä, jolloin on erityisesti pyrittävä yhteneväisiin ja selkeisiin suunnan sekä nopeuden muutoksiin. Yleisellä uimarannalla toimittaessa on huomioitava muut rannan käyttäjät. SUP-lautaillessa toimitaan ympäröivän luonnon ehdoilla sitä kunnioittaen. Esimerkiksi lintujen pesimärauhaa ei saa häiritä.

Lainsäädännön velvoitteista

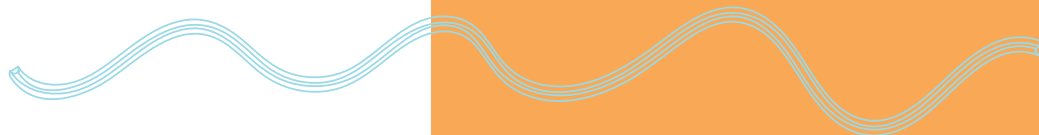
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) valvoo ja seuraa vesiliikuntapalvelujen turvallisuutta Suomessa. Palvelujen turvallisuudesta on säädetty kuluttajaturvallisuuslaissa (920/2011). Laissa on asetettu palveluntarjoajalle tiettyjä vastuita ja velvollisuuksia. Velvollisuuksista tärkein on huolellisuusvelvollisuus, jonka mukaan kuluttajapalvelu ei saa aiheuttaa vaaraa kenenkään turvallisuudelle tai omaisuudelle. Palveluntarjoaja vastaa turvallisuudesta, ja palvelu on järjestettävä niin, että se on oikein käytettynä turvallinen.

Turvallisuusasiakirja on palveluntarjoajan työkalu, jonka avulla suunnitellaan palvelun turvallinen toteutus. Asiakirjan tärkein osio on riskienarviointi, jossa on tunnistettu palveluun liittyvät vaarat toiminta-alueella sekä suunniteltu niihin varautuminen. Asiakkaalle on annettava riittävät tiedot palvelusta.

Onnettomuuksista ja läheltä piti -tilanteista on pidettävä kirjaa ja niistä on ilmoitettava Tukesiin ja Suomen SUP-liittoon. Onnettomuustietojen avulla viranomaisella on mahdollisuus puuttua tapauksen takana mahdollisesti piileviin laajempiin ilmiöihin. Ilmoituslomake löytyy osoitteesta: <https://tukes.fi/asiointi/lomakkeet/onnettomuusilmoitukset>.

Monet seikkailu- tai liikuntapalveluja tarjoavat yritykset vaativat asiakkaitaan allekirjoittamaan vastuuvapauslomakkeen ennen palveluun osallistumista. Lomakkeella palveluntarjoaja pyrkii usein vapautumaan kaikesta vahingonkorvaus- ja jopa rikosoikeudellisesta vastuusta mahdollisissa onnettomuustilanteissa. Vastuuvapauslomakkeilla ei kuitenkaan ole juridista arvoa, ja ne katsotaan kohtuuttomaksi sopimusehdoksi. Palveluntarjoaja vastaa aina palvelunsa turvallisuudesta.

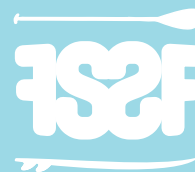
Lomakkeita voi sen sijaan käyttää tietojen antamiseen asiakkaille sekä ennakkotietojen keräämiseen asiakkailta turvallisuuden varmistamiseksi. Asiakasta voidaan pyytää allekirjoittamaan lomake, jolla pyritään vahvistamaan ohjeistuksen ymmärrys ja sitoutuminen sääntöjen noudattamiseen.

“ Palvelu on järjestettävä niin, että se on oikein käytettynä turvallinen.”

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
p. 029 5052 000 (vaihe)
kirjaamo@tukes.fi

Suomen SUP-liitto ry
p. 050 596 2031 (pj. Jari Laine)
suomensupliitto@gmail.com